

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.:	26 augustus 2020	Agendapunt:	10
Betreft:	Besluitvormend	Programma:	4. Water en maatschappij
Portefeuillehouder:	Beerda		
Route:	DB-AB		

Onderwerp

Kredietaanvraag restauratie & herstel begraafplaats Menkeweer & monumenten Linthorst Homanpolder

Bijlagen

Geen

HET ALGEMEEN BESTUUR BESLUIT:

1. Een krediet van € 102.000,- beschikbaar te stellen voor de restauratie van begraafplaats Menkeweer en het restaureren van de monumenten bij de Linthorst Homanpolder

Inleiding

Het waterschap heeft in 2019 een inventarisatie uit laten voeren naar het erfgoed in het bezit. De resultaten hiervan zijn gedeeld in het info-AB van 15 januari jl. De inventarisatie laat zien dat het erfgoed van Noorderzijvest divers is en dat voor goede omgang met dit erfgoed, beleidskaders nodig zijn. Daarom is een beleidsnotitie opgesteld. Deze is u vandaag ook ter vaststelling voorgelegd. Dit voorstel vormt de eerste invulling van deze nota.

Beoogd effect

Het behouden, herstellen en in goede staat brengen van de monumenten. Dit is in lijn met de beleidsnotitie cultuurhistorie (onder andere paragraaf 3.1. zorg voor erfgoed in de beleidsnotitie).

Argumenten

1.1 De monumenten vertellen een stukje van het rijke verleden van het waterschap Noorderzijvest, van het landschap en dragen zodoende bij aan het 'waterschapsverhaal'.

Menkeweer is een historische begraafplaats nabij Onderdendam en ligt op een oude wierde. Hier ligt dhr. Adriaan Jan van Roijen, de eerste voorzitter van het waterschap Husingo en tevens eerste kamerlid, begraven. Vanaf 1960 tot 1995 was het kerkhof in eigendom en beheer van de rechtsvoorganger van het waterschap Noorderzijvest, het waterschap Husingo. Sinds 1995 is het in eigendom en beheer bij waterschap Noorderzijvest. De reden destijds tot aankoop van de begraafplaats voor f1,- was dat het waterschap "*zich moreel verplicht voelde om dit graf (nl. van mr. Adriaan Jan van Roijen, de eerste voorzitter van het waterschap en tevens eerste kamerlid) met entourage in behoorlijke staat te houden*". Het waterschap Noorderzijvest is na de fusie verantwoordelijk geworden voor het onderhoud van deze monumenten.

De monumenten bij de Linthorst Homanpolder betreffen twee gedenkstenen. De monumenten verwijzen naar de gebeurtenissen voor onder andere het stichten en behouden van de Linthorst Homanpolder. De stenen zijn geplaatst in respectievelijk 1948 en 1979. De waarde wordt gevormd door de ligging bij de dijk aan de Linthorst Homanpolder en de straatnamen die zijn vernoemd naar de stichters van de polder die eveneens zijn genoemd op de gedenksteen.

1.2 Restauratie is noodzakelijk

Het kerkhof bevindt zich in dermate slechte conditie dat restauratie nodig geacht wordt. Zo zijn bijvoorbeeld de teksten op de grafzerken veelal niet meer te lezen en worden de funderingen van de

graven ontzet door de bomen die in de nabijheid groeien. De grafstenen zijn overwegend in matige tot slechte staat. Ze zijn door weer, wind en mogelijk zelfs aardbevingen aangetast. Langer uitstellen van onderhoud betekent dat de schade (scheurvorming etc.) aan de stenen steeds groter wordt, de opschriften verloren gaan en de kosten hoger. Ook de omliggende houtwal is in matige staat.

Van de monumenten bij de Linthorst Homanpolder is het voegwerk en de belettering toe aan restauratie. Ook is waterschade ontstaan door inwatering van het object. Uitstellen van restauratie leidt op termijn tot hogere kosten van het herstel.

1.3 De begraafplaats Menkeweer is een archeologisch Rijksmonument

Het kerkhof is een archeologisch Rijksmonument. Dit houdt in dat hetgeen in de grond zit van archeologische zeer hoge waarde is. De graven en de ondergrond vormen één geheel met elkaar. Voor het behoud van dit Rijksmonument is het conservering en behoud in situ noodzakelijk. Dit is tevens een wettelijke verplichting voor de eigenaar van het monument waar Noorderzijlvest aan moet voldoen.

1.4 De omgeving toont betrokkenheid bij de historische begraafplaats en werkt mee aan instandhouding

Zowel de vereniging Dorpsbelangen, de lokale agrariër en in het verleden ook het Nutsdepartement Onderdendam heeft meermalen bij het waterschap aangeklopt om te zorgen dat er aandacht bleef voor de instandhouding van deze locatie. De laatste jaren heeft het waterschap samen met betrokken bewoners en Landschapsbeheer Groningen de natuurwerkdag gebruikt om het groen in stand te houden en te snoeien. De grafstenen zijn echter toe aan restauratie en kunnen niet door vrijwilligers hersteld worden. De beplanting is toe aan groot onderhoud en de bewoners geven aan dat ze aan deze plek meer uitstraling willen geven. Vanuit vereniging Dorpsbelangen wordt aangegeven dat er meerdere mensen zijn die zich in de toekomst blijvend willen inzetten voor onderhoud van de begraafplaats.

Risico's & Kanttekeningen

1.1 Ruimtelijke inpassing van de begraafplaats Menkeweer zorgt voor extra draagvlak en mogelijkheden tot subsidie.

Bij de voorgenomen werkzaamheden bij begraafplaats Menkeweer wordt naast restauratie en herstel gezocht naar de mogelijkheid voor ruimtelijke inpassing van de locatie en binding met de omgeving. Zo is rekening gehouden met een monument t.b.v. het uitstrooien van as op verzoek van de omgeving. Ook is voorzien in het herstellen van de houtwal in combinatie met een zichtlijnen naar de omgeving en met de aanplant van stinzenplanten. Juist door deze elementen wordt het mogelijk om in aanmerking te komen voor het programma : "Landschapsmaatregelen 380 kV; hoogspanningsverbinding Eemshaven-Vierverlaten". Hierdoor verwachten wij subsidie te ontvangen op het totale herstel van de begraafplaats.

1.2 Deze twee locaties vormen de eerste invulling van de nota cultuurhistorie.

Deze twee locaties vormen de eerste twee locatie waar het cultureel erfgoed van het waterschap wordt opgeknapt. In de komende jaren zal telkens aan het AB worden voorgelegd welke objecten wij op gaan knappen, passend binnen de beschikbare middelen op dat moment.

Financiën

In het jaarplan 2020 is een krediet van €100.000 opgenomen voor 2020. Het totaal krediet bedraagt:

Kosten derden	€ 100.000,00
Te activeren rente	<u>€ 2.000,00</u>
Totaal	€ 102.000,00

De verwachte subsidie voor de restauratie bedraagt €50.000.

In het eerste jaar na afronding is de kapitaallast ca. €3.000 bij een afschrijvingstermijn van 25 jaar en een gemiddelde omslagrente van 2,0%. Conform het financieel beleid worden de verwachte uren (<100) niet geactiveerd.

Raming op hoofdlijnen:

Planvorming	-
Uitvoeringskosten*	100.000
Nazorg/overige kosten	-
	<u>€100.000</u>

*) Bij het opstellen van de raming van de uitvoeringskosten is voor Menkeweer onder meer gebruik gemaakt van offertes voor restauratie van de grafmonumenten en voor de werkzaamheden m.b.t. opwaardering van de locatie. De kosten m.b.t. monumenten Linthorst Homanpolder zijn gebaseerd op expert judgement. Alle kosten zijn inclusief 21% BTW.

Communicatie

De werkzaamheden bij Menkeweer vinden in afstemming plaats met de lokale vereniging Dorpsbelangen en betrokken vrijwilligers. Tijdens en na de restauratie zullen we de voortgang op onze website en sociale media toelichten.

Uitvoering

De werkzaamheden kunnen volgens planning in het vierde kwartaal van 2020 starten.